

Voorwoord

Van de redactie

Beste leden,

Veiligheid is in dit gebied een rekbaar begrip geworden. Het is inmiddels gereduceerd tot ‘het er levend vanaf brengen’ bij een aardbeving. Zie het artikel op pagina 5.

De voortzetting van de gaswinning staat centraal in het beleid van Shell, NAM en de Rijksoverheid.

De GBB blijft onverminderd hiertegen strijden.

De GBB zet in op meerdere fronten. Individuele hulpverlening is er een.

Voor individuele en onafhankelijke hulpverlening is Stut-en-Steun opgericht (pagina 10). Tegen eind mei zal Stut-en-Steun operationeel zijn, en kan iedereen er (gratis) terecht voor hulp en ondersteuning!

Een andere cruciale weg die de GBB volgt is de juridische route.

Doe daarom mee met stichting ‘Recht voor Groningen’. Via *crowdfunding* kunnen veel (kleine) giften juridisch veel mogelijk maken. Giften zijn welkom op **NL32 RABO 0309 0818 31** t.n.v. Recht voor Groningen.

Hou verder de brievenbus in de gaten. Er komt weer een GBB krant.

De redactie

In deze nieuwsbrief

NAM-directeur neemt afstand van lobbybrief Shell	pagina 2
Waarderegeling van de NAM (is gewijzigd)	pagina 4
Veiligheid is meer dan ‘het er levend afbrengen’	pagina 5
Organisatie NCG en de maatschappelijke stuurgroep (beschrijving).....	pagina 7
Aangifte tegen de NAM, nu art 12Sv (het vervolg).....	pagina 8
Stut-en-Steun (update)	pagina 10
Recht voor Groningen (update)	pagina 11
Zo juist verschenen (diverse artikelen en onderzoeken).....	pagina 12
Enquête (onderzoek kwaliteit schadeafhandeling).....	pagina 13
Op de agenda	pagina 14
Colofon	pagina 14

NAM-directeur neemt in interview afstand van lobbybrief Shell

En profileert de NAM gelijk als 'good guy'. Nu nog in de praktijk!

Weer een sterk staaltje public relations van de NAM (*). Herhaal de eigen boodschap die bijna overeenkomt met wat de bevolking wil horen, maar die wel net wat anders is. En speel het spel van 'good guy' en 'bad guy' door afstand van Shell te nemen en te profileren dat de NAM wel goed handelt.

Wat een knappe ontsnappingsact! Alle bewondering daarvoor. Zelf deel uitmaken van Shell, aan de leiband van Shell moeten lopen en dan in het interview de NAM profileren als de 'good-guy'. Om zo proberen te ontsnappen aan de ontmaskering van de Shell/NAM. Gewoon knap gedaan.

Gerald Schotman, de directeur van de NAM, deed dat kunststukje in een reactie (RTVNoord, 26 april 2016) n.a.v. de beruchte Shell lobbybrief aan de Tweede-Kamerleden. Volgens het bericht “benadrukt hij, dat er geen sprake is dat de hand op de portemonnee wordt gehouden.” Het bericht vervolgt met: “De NAM vergoedt alle schade die is veroorzaakt door aardbevingen. Veiligheid staat voor ons altijd centraal. Huizen en gebouwen in Groningen moeten veilig zijn. Nu en in de toekomst.”

Wat opvalt is, dat er ook iets ontbreekt. Wat weggevallen is, is de voorheen veel gebruikte term 'ruimhartig'. Tegelijkertijd is het wel eerlijk om de term 'ruimhartig' niet meer te gebruiken. Immers, het schuurt nogal met de praktijk.

Hoe is de praktijk?

- Schademeldingen buiten de door de NAM zelf benoemde contouren worden niet meer geaccepteerd. Laat staan dat de huizen worden bezocht om de schade te taxeren. Aardbevingsschades in die gebieden worden dus niet vergoed en dit is in tegenspraak met de uitspraak “alle aardbevingsschade wordt vergoed”
- De NAM heeft Arcadis een onderzoek laten doen naar de contouren. Waaruit het voor de NAM fraaie resultaat naar voren kwam, dat buiten de contouren er geen aardbevingsschade is. Knappe prestatie, omdat hiermee meer dan 1700 schademeldingen geneutraliseerd zijn.
- Dit leidt tot bijzondere situaties. Voorbeeld: Woldendorp valt buiten de schadecontouren. Geen acceptatie van aardbevingsschade. Maar er worden wel rijtjes huizen van een woningbouwvereniging aan de Klapsterweg versterkt door NAM/CVW. Dus blijkt er wel kans op aardbevingsschade daar. En flinke dreiging kennelijk ook. Want waarom ga je daar anders versterken? Maar dat “alle aardbevingsschade wordt vergoed” is daar niet van toepassing.
- Grote schade? Zo groot dat uw huis wellicht moet gesloopt worden ten gevolge van de aardbevingen? Het vergoeden van alle aardbevingsschade is dan beslist niet aan de orde. Aantoonbaar is, dat de getroffen eigenaar moet bloeden. Immaterieel, maar zeker ook materieel. Dat “alle aardbevingsschade wordt vergoed” is hier zeker niet van toepassing.

- “Geen hand op de portemonnee houden”? De NAM/CVW lukt het door beleidsmaatregelen om een omslag in de erkenning van A/B schades te bereiken. Woningeigenaren, die eerder erkende A- en/of B-schades hadden, en helaas weer schade moeten melden, krijgen nu ineens de mededeling dat het allemaal C-schades zijn. Is het niet direct door de taxateur, dan wel later door een kantoormedewerker (van “het calculatiebureau”) die de schades omzet in C-schades. Een heel effectieve manier om wel de hand op de portemonnee te houden.
- “Veiligheid centraal nu en in de toekomst”, dat garandeert Gerald Schotman. Hoe daarin het NAM winningsplan 2016 te plaatsen, waarin staat dat niet meer dan een honderdtal huizen versterkt moeten worden. Eerder ging het over duizenden. Wonderen blijken toch nog voor te komen. Of heeft dit mogelijk vooral betrekking op “hand op portemonnee houden”?
- De pilot uitkoopregeling is minimaal voor dit gebied. Vijftig huizen slechts. En hoe komt dat? De NAM houdt de hand op portemonnee!
- De brede uitkoopregeling komt er niet. En hoe komt dat? De NAM houdt de hand op de portemonnee!
- De compensatie volgens de waarderegeling van de NAM bij verkoop is minimaal. Een fractie van de werkelijke waardedaling. Hoe komt dat? De NAM houdt de hand op de portemonnee!
- Compensatie van de waardevermindering voor alle huizen wordt door de NAM zolang mogelijk tegengehouden c.q. geblokkeerd. Liever een rechtszaak, wint ook weer tijd. De NAM houdt de hand op de portemonnee!
- De NAM wil een regeling 'eigen gebrek' met als mogelijkheid om schades daar (deels) naar toe te kunnen verschuiven. Gevolg: de hand kan meer op de portemonnee worden gehouden.
- De NAM wil een regeling 'achterstalling onderhoud' met als mogelijkheid om schades (deels) daar naar toe te kunnen verschuiven. Gevolg: de hand kan meer op de portemonnee worden gehouden.

Kortom, er is enige spanning tussen de praktijk en het door Gerald Schotman geschetste beeld. Wel degelijk wordt de hand op de portemonnee gehouden, lang niet alle aardbevingsschade (laat staan alle mijnbouwschade) wordt vergoed, en met betrekking tot de veiligheid voor nu en in de toekomst verwacht de NAM onverklaarbare wonderen. Die natuurlijk financieel gunstig voor de NAM uitvallen.

Het blijft knap, dat de NAM het volhoudt om zich als “good guy” te profileren als het zou overeenkomen met datgene wat in de praktijk van alle dag in het gaswinningsgebied gaande is en gaande zal zijn.

Dick Kleijer

(*) Shell is de ‘operational leader’ van de NAM. Lees daarom bij “NAM” steeds “Shell/NAM”. Vanwege de leesbaarheid wordt slechts de “NAM” genoemd.

Waarderegeling van de NAM

Waarderegeling uitgebreid met 3 gemeenten en 2 nieuwe situaties

De waarde van de huizen in het aardbevingsgebied is flink gedaald. Het verkopen van een huis lukt in de regel alleen als er op de verkoopprijs flink wordt toegelegd, dus als er verlies wordt genomen.

Voor dat waardeverlies heeft de NAM sedert 29 april 2014 de zogeheten Waarderegeling. Daarmee kan de huiseigenaar bij verkoop compensatie aanvragen voor het waardeverlies.

Tot dusver was deze waarderegeling slechts geldig in de originele 8 aardbevingsgemeenten. Nu zijn daar 3 gemeenten bijgekomen: De Marne, Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer. Woningeigenaren die hun woning in deze 11 gemeenten hebben verkocht na 25 januari 2013 kunnen een aanvraag voor compensatie doen bij de NAM. Ook zijn twee andere eigendomsverkrijgingen (anders dan verkoop) nu in de regeling opgenomen: verkrijging via echtscheiding of verkrijging via erfrecht.

Nadat vroeger de NAM over de waarderegeling niet transparant was, en er berichten in het nieuws kwamen dat de huiseigenaren afgescheept werden met een compensatie van 2 of 3%, is de NAM nu iets transparanter. Nu staan alle cijfers op het NAM-platform. Althans. Er ontbreken tal van concrete cijfers, en er zijn veel grafieken nagenoeg onleesbaar, doordat er allerlei ingewikkelde uitzonderingen zijn (volgens de kleine lettertjes). Een paar dingen zijn wel helder. De NAM geeft meestal een compensatie tussen 1% en 5%. Althans, in de gevallen dat er gecompenseerd is. Het gemiddelde is waarschijnlijk dus nog steeds een schamele 2 of 3%. Er zijn tot heden in zo'n 1.000 gevallen compensatie aangevraagd, waarbij slechts in ongeveer 400 gevallen daadwerkelijk compensatie werd uitbetaald. Ook deze cijfers roepen meer vragen op dan er op de site van de NAM beantwoord worden.

Voor de huiseigenaar

Als huiseigenaar is het echter zaak je vooral niet rijk te rekenen! Stel je huis wordt getaxeerd op € 125.000, en voor dat bedrag zet je het te koop. Na een jaar verlaag je de vraagprijs naar € 115.000, en na nog een jaar verkoop je het huis (eindelijk) voor € 100.000.

Henk Kamp legt de Tweede Kamer steeds uit dat de eigenaar voor het waardeverlies gecompenseerd wordt via de waarderegeling van de NAM. Maar zo werkt het niet. De NAM stuurt namelijk een paar taxateurs op pad die de kenmerken van het huis in een schitterend rekenmodel invoeren. Dat model rekent vervolgens de compensatie uit. Die is in dit voorbeeld 2%, dus krijgt de eigenaar € 2.000. Maar dat is natuurlijk niet het verlies van de eigenaar, het verlies is € 25.000!

De NAM kijkt niet naar de verkoopprijs. Had de eigenaar het huis voor € 120.000 verkocht, dan had de eigenaar – dankzij het model – ook 2% compensatie gekregen. En ook bij een verkoopprijs van € 95.000!

Ook hier geldt: de NAM is de baas. De schadeveroorzaker stelt de omvang van de schade vast. De NAM doet een aanbod. Een *second opinion* is niet mogelijk voor de huiseigenaar. Het is slikken of stikken. Echt NAM.

Feiten en cijfers?

De Waarderegeling gaat natuurlijk over geldbedragen. Geldbedragen worden op de site van de NAM echter niet genoemd..... Pardon? Inderdaad, geen enkel geldbedrag! Dat is een feit.

Veilig wonen is meer dan 'het er levend vanaf brengen'

Degradatie. Het begrip veiligheid is de afgelopen twee jaar gedegradeerd tot: 'het er levend vanaf brengen'.

Het begrip veiligheid is de afgelopen twee jaar gereduceerd tot: 'het er levend vanaf brengen'. De Shell, minister Henk Kamp, de NCG en het NAM/CVW hebben het begrip 'veiligheid' bewust zeer versmald. Onveilig is het nu nog slechts, wanneer er een kans is dat men dood gaat door een aardbeving. Terwijl er natuurlijk legio graden van fysieke en psychische ellende zijn als gevolg van een aardbeving zonder dat men eraan dood gaat. Nergens vind je daarover iets terug in de risicoanalyses. Loop je als burger in dit gebied een grote kans ten gevolge van een aardbeving ernstige fractures op te lopen en allerlei andere ellende te krijgen, het telt blijkbaar niet mee als een risico. Zolang je daar maar niet aan doodgaat. Heel bijzonder.

De Shell (=NAM), minister Kamp en de NCG hebben 'veiligheid' dus een eigen beperkte inhoud gegeven. Maar in het taalgebruik en in hun teksten zetten ze deze beperking er niet bij. Men heeft het immers goed voor met de veiligheid van ons burgers die, in elke publicatie van genoemde partijen, natuurlijk ook altijd centraal staat.

Ik constateer dat Shell (=NAM) en de Rijksoverheid het woord 'veiligheid' hebben verdraaid en verkwanseld, om daar vervolgens een Nationaal Coördinator Groningen (NCG) aan te hangen. Deze NCG overheidsorganisatie mag, naast Shell en NAM's eigen CVW, er voor zorgen dat schades worden weggewerkt, het volk met programma's (spiegeltjes) rustig wordt gehouden en dat wij burgers lastig worden gevallen in ons privéleven met een versterkingsoperatie die we nooit hebben gewild. En dat allemaal om de gasproductie vrolijk verder te laten gaan in het tempo waarin Shell (=NAM) en de Rijksoverheid dit wensen.

Wat ook opvalt, is het feit dat al onze huizen voortgaand schade oplopen en dat als een soort voldongen feit wordt gezien. Er wordt niet eens meer over geschreven. Wel wordt er bewust beleid door het NAM/CVW gevoerd om het aantal C-schades te maximaliseren om op deze wijze zo min mogelijk beving gerelateerde schades te hebben. Deze C-schades hoeven immers niet vergoed te worden. Een heel bijzondere invulling van het begrip ruimhartig compenseren. Ook blijft zo het aantal gehonoreerde schades beperkt, dat is ook gunstig voor de statistieken

Voor de Tweede Kamer commissie van Economische zaken vergeleek ik de Groninger situatie begin dit jaar als volgt:

Shell (NAM) en de centrale overheid zeggen hier in feite: 'Ik rijd (met mijn tankauto) uw auto aan en ik repareer – zoals het mij goeddunkt! – de schade die ik zelf aan uw auto wil constateren. Uw oordeel dat ik u schade berokkend heb, deel ik niet. Maar uit coulance vergoed ik u. Ik behoud mij echter het recht voor om morgen weer tegen uw auto aan te rijden. En wanneer de schade zo groot wordt dat u vindt dat uw auto niet meer te repareren is, dan wordt mijn coulance wel minder en bedenk ik voor u of u een goedkopere en kleinere auto aan mag schaffen. Uw huidige auto is immers minder waard geworden door de aanrijdingen. Ik behoud mij vervolgens natuurlijk wel weer het recht voor om ook tegen deze nieuwe auto aan te rijden...'

En vergeet niet: u zit samen met uw gezin steeds in die voortdurend aangereden en aan te rijden auto! Wat betekent veiligheid nu echt in de ogen van de minister Kamp en Shell/NAM? Voor hen betekent het, dat wij Groningers bij een grote beving genoeg tijd krijgen om levend ons huis verlaten. In de gezinsauto metafoor zeggen overheid en de NAM/Shell hier in feite: 'Wij installeren een veiligheidskooi in uw auto, waarbij u, bij een botsing met onze tankauto, levend uw auto kunt verlaten of u ernstig letsel heeft dat telt niet mee. Uw auto kan dan overigens wel total-loss zijn. Wederom behouden wij ons natuurlijk het recht voor om wederom tegen u aan te rijden...'

Vandaar dat men in Groningen start met een grootscheepse versterkingsprogramma onder leiding van de Nationaal Coördinator Groningen. Niet om reden van onze echte veiligheid, maar simpelweg om voortgaand gas te kunnen blijven winnen. In aanzienlijke hoeveelheden. En met als zeker gevolg weer met aardbevingen uw huis en have te beschadigen.

Natuurlijk moeten er ook huizen worden verstevigd. Helaas. Maar waar hebben wij het meeste last van? Van de schade - en de schande (imagooverlies) - die onze huizen onverkoopbaar maken, die onze privé tijd vergalt, ons stress veroorzaakt, het beeld van onze buurt, onze provincie te grabbel gooit en die onze toekomst (en die van onze kinderen) onzeker maakt. De gaswinning blijft op een te hoog niveau om schades te voorkomen.

Werkelijke veiligheid is gebaat bij zo min mogelijk produceren! Met andere woorden: met een significant kleinere productie hoeft er helemaal niet of nauwelijks te worden versterkt. Het enige dat helpt is dat we nu met z'n allen, gesteund door de landelijke en lokale politiek en media, eisen dat de Shell (NAM) en onze regering de wet (de mijnbouwwet: art. 33) respecteren en in praktijk brengen en nu SCHADE gaat VOORKOMEN in plaats van deze te 'repareren'.

Hebben we ons wel eens goed afgevraagd wat het betekent voor ons Groningers als hier een beving sterker dan 4 op de schaal van Richter optreedt? Zelfs de versterkte huizen zullen dan heel veel schade oplopen. Om over de niet versterkte huizen maar niet te spreken. Veiligheid is dus schijnveiligheid bij het huidige gaswinningpeil. Het sterk minderen van de gaswinning geeft minder bevingen, geeft minder schade, geeft minder te verstevigen en geeft daadwerkelijk meer veiligheid.

Snel naar 12 miljard kuub gas per jaar om te winnen!

Derwin Schorren

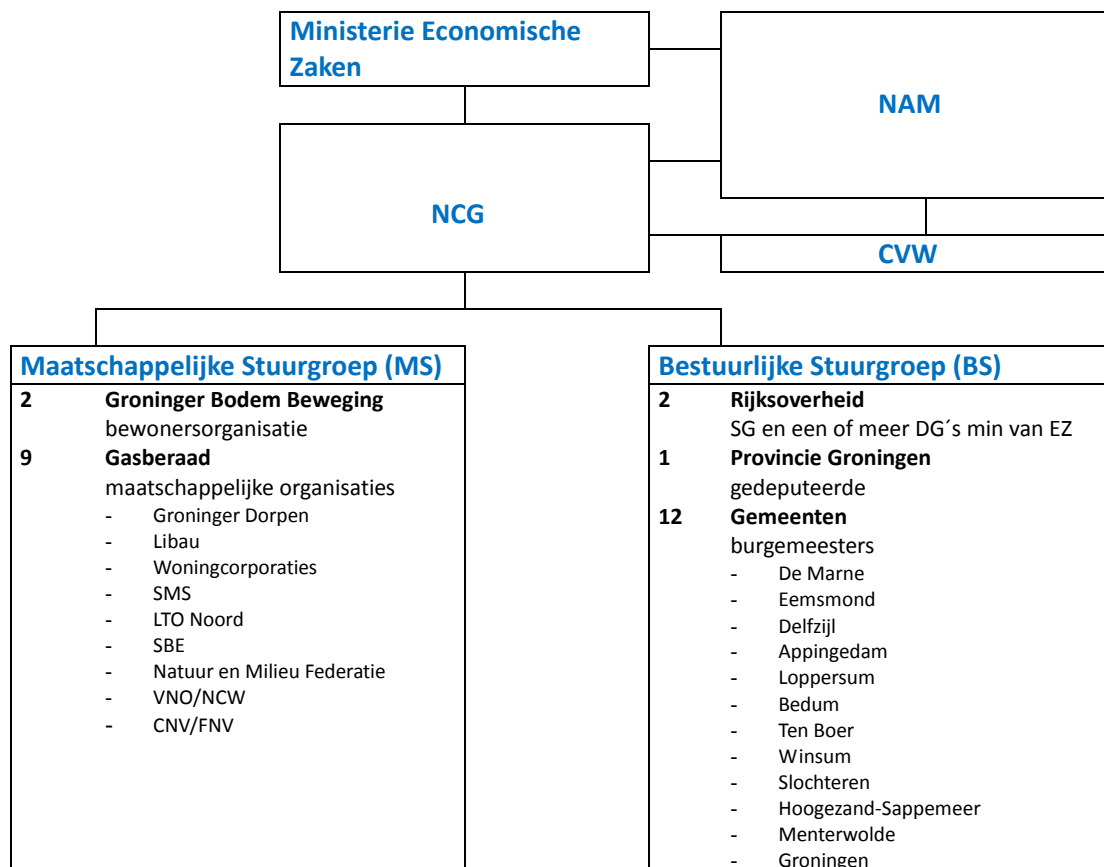

Organisatie NCG en de maatschappelijk stuurgroep

Aan de Diaalogtafel praatte iedereen met iedereen: ministerie EZ, NAM, gemeenten, maatschappelijke organisaties. De Diaalogtafel is uitgepraat. De Babylonische spraakverwarring is beëindigd. Nu is er de NCG. Hoe is het nu georganiseerd?

De figuur van de Nationaal Coördinator Groningen is een bijzondere. Formeel valt hij onder het ministerie van Economische Zaken, maar zelf beschouwd hij zich als vertegenwoordiger van de provincie Groningen en de gemeenten. Hij mag zelfstandig twee keer per jaar aan de Tweede Kamer zijn plannen presenteren, en minister Henk Kamp moet zich voor de Tweede Kamer verantwoorden als hij andere plannen wil uitvoeren dan welke de Nationaal Coördinator Groningen heeft gepresenteerd.

De NCG heeft dus een bijzondere positie. Een spilfunctie. Dat blijkt ook uit het organogram. De NCG spreekt rechtstreeks met NAM en spreekt rechtstreeks met de minister van EZ, zijn minister. Verder werkt hij nauw samen met de uitvoeringsorganisatie van de NAM, voor de schadeafhandeling, het CVW. Deels is het CVW ook "zijn eigen" uitvoeringsorganisatie (namelijk voor de versteving). Ook bij de werkzaamheden van de CVW voor de NCG loopt de opdrachtverlening aan het CVW via de NAM

Wat doen de Bestuurlijke Stuurgroep (BS) en Maatschappelijke Stuurgroep (MS)?

De namen zijn misleidend. Het zijn geen stuurgroepen. Een stuurgroep stuurt een proces aan, al dan niet via werkgroepen. Zoiets is hier niet het geval, er wordt niets aangestuurd.

Het zijn slechts overlegorganen van de NCG. Vanuit de NCG gezien zijn het vooral klankborden, hij legt aan hen zijn plannen voor, en past die al dan niet aan, afhankelijk van de reactie. Hij blijft eigen baas en doet wat hij wil. De leden van de BS en de MS kunnen de NCG van hun kant adviseren. Ook daarmee kan de NCG doen wat hij wil. Hij kan het advies botweg naast zich neerleggen.

Bij de opkoopregeling, die recent is vastgesteld, gebeurde dat bijvoorbeeld.

Verder is de rol van de BS en de MS beperkt tot het taakveld van de NCG. Bijvoorbeeld de gaswinning hoort niet tot het taakveld van de NCG. Daarover gaat de minister van Economische Zaken, Henk Kamp.

En ook het schadeprotocol hoort niet tot het taakveld van de NCG. Daarover gaat nog steeds de NAM.

Op 1 mei 2016 komt er een nieuw schadeprotocol. Concepten ervan zijn dus niet aan de orde geweest in het BS of MS. Ook wij bewoners, degenen die straks weer met onze schades onderworpen zijn aan het nieuwe schadeprotocol, hebben niets te zeggen gehad over het schadeprotocol.

Trouwe leden

Wie lid wordt van een vereniging of abonnee van een tijdschrift krijgt vaak een welkomstcadeau. Maar zouden ook trouwe leden niet af en toe zo moeten worden beloond? Ja, vinden wij.

Maar met verrassingen uitdelen heeft de GBB weinig ervaring. Daarom hebben we contact gezocht met een organisatie die op dat terrein haar sporen verdiend heeft, en met hen een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Gelukkig heeft deze organisatie, de NAM, een grote vaardigheid ontwikkeld in het verrassen van onze trouwe leden. Alle trouwe leden doen mee, en maken een kans! De NAM zal daartoe in een komende maanden volstrekt a-select enkele aardbevingen uitvoeren in Groningen.

Wij danken op voorhand de NAM voor de prettige samenwerking in deze unieke samenwerkingsovereenkomst. De NAM maakt nadrukkelijk het voorbehoud GBB-leden die wonen buiten de mijnbouwgebieden van de NAM uit te sluiten. Zij kunnen niet meedoen bij de loting. De NAM houdt zich uiteraard aan de eigen contouren!

Aangifte tegen de NAM – een update per 8 mei 2016, de 240e dag na de aangifte Het verloop van de artikel 12 Sv-procedure

De GBB meent dat de NAM de veiligheid van de bewoners in het gaswinningsgebied willens en wetens bedreigt door op een onverantwoord risicovolle wijze gas te winnen. De NAM maakt zich daarmee bij voortduring schuldig aan strafbare feiten, waaronder het opzettelijk vernielen van gebouwen waardoor levensgevaar te duchten is. De gewraakte handelswijze van de NAM leidt tot een situatie waarin een aantal in het Europees Verdrag voor de Rechten van De Mens (EVRM) verzekerde mensenrechten wordt geschonden.

Daarom heeft meester Gerard Spong in opdracht van de GBB en enkele particulieren op **11 september 2015** aangifte gedaan tegen de NAM bij de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Noord-Nederland, meester Jan Eland. Het openbaar ministerie heeft drie maanden later, op 8 december 2015, besloten niet tot vervolging van de NAM over te gaan.

In reactie hierop heeft de GBB besloten, via een artikel 12 Sv-procedure (Wetboek van Strafvordering) bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden en eventueel daaropvolgend een procedure bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) de veiligheid van de bewoners in het aardbevingsgebied trachten af te dwingen.

Op 4 februari 2016 is bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden de artikel 12 Sv-procedure gestart. Tot heden is nog niet gereageerd. Naar verluidt wordt op de achtergrond een ambtsadvies aan het Gerechtshof opgesteld.

Het is inmiddels de 240e dag, na de aangifte.

Kennelijk onderkennen OM noch Gerechtshof de urgentie, de ellende en het levensgevaar waaraan Groningers worden blootgesteld. Of onderkennen zij dit wel, maar vinden het – volledig in lijn met de Rijksoverheid – niet belangrijk genoeg?

John Lanting (Schokkend Groningen) wel vervolgen, en de NAM niet Meet Justitie met twee maten?

Zestigduizend maal een overtreding versus 1 maal. Rara, wie wordt er vervolgd? Lijkt een simpele keuze. Maar het dreigt anders te gaan; degene die 1x een overtreding heeft begaan wordt mogelijk wel vervolgd. De politie, in opdracht van Justitie, spant zich in om hem te vervolgen. Dit naar aanleiding van een aangifte van degene die minstens 60.000 x een overtreding op de kerfstok heeft staan.

Dat wringt, het schendt het rechtsgevoel. Of tenminste het restant ervan. Immers, in het aardbevingsgebied moet je goed je best doen om dat rechtsgevoel op peil te houden.

Stut-en-Steun

voor onafhankelijke hulp bij mijnbouwschade

Er is een nieuw loket voor de inwoners van het gaswinningsgebied in Groningen, Stut-en-Steun.

Voor het eerst een volstrekt onafhankelijk loket met maar één enkele doelstelling: hulp en ondersteuning bieden aan een ieder die te maken heeft met de schadelijke gevolgen van de mijnbouwactiviteiten in de provincie Groningen. Deze hulp en ondersteuning bestaat onder meer uit het informeren, begeleiden en doorverwijzen van een ieder die vragen heeft over schademelding, schadeafhandeling, veilig maken, bouwkundig versterken en regelgevingen.

De medewerkers van Stut-en-Steun beantwoorden uw vragen, denken met u mee, bieden een luisterend oor, en kunnen u waar nodig begeleiden en terzijde staan in uw contacten met de instanties. Dus met de NAM, CVW, NCG of TCBB. Maar ook met de overige instanties waar Groningers mee te maken kunnen krijgen, zoals de Onafhankelijke Raadsman, gemeenten, Maatschappelijk werk, GGD Groningen, Commissie Bijzondere Situaties, SNN, Groninger Bodem Beweging, Groninger Gasberaad et cetera.

De medewerkers functioneren met name als 'buddy' in het hele proces.

Iedere inwoner kan er terecht. Gratis. Vragen, opmerkingen, hulp nodig?
Bel of mail Stut-en-Steun! Ook is op afspraak een persoonlijk gesprek mogelijk.

Stut-en-Steun is onafhankelijk. De maatschappelijke organisaties verenigd in het Groninger Gasberaad en de Groninger Bodem Beweging borgen de onafhankelijkheid van dit steunpunt. Zij hebben hiervoor gezamenlijk een aparte stichting opgericht, de Stichting Onafhankelijk Bewonerssteunpunt Mijnbouwschade. De komst van het steunpunt is onderdeel van het meerjarenprogramma van de NCG, de NCG subsidieert de stichting.

Let op: Naar verwachting is Stut-en-Steun pas half mei 2016 operationeel. De telefoon gaat open rond 19 mei!

Stut-en-Steun
Spoorbaan 1
9901 DD Appingedam
050 - 2112044
info@stutensteun.nl
www.stutensteun.nl

Doe mee met stichting 'Recht voor Groningen'

Crowdfunding: veel (kleine) giften maken juridisch veel mogelijk.

Zoals veel Groningers inmiddels aan den lijve hebben ondervonden, gaat het niet altijd over een leien dakje om schade van de NAM vergoed te krijgen. De NAM erkent bij schade aan een concreet huis nog steeds geen aansprakelijkheid en kan zo haar eigen schadeprotocol maken: een stel regels die gevolgd moeten worden om uiteindelijk uit 'coulance' iets van de NAM te krijgen. Deze regels zijn niet in het voordeel van de woningeigenaar, immers de NAM kan bijvoorbeeld de taxateur van de schade bepaalde richtlijnen meegeven, zoals: naar schade aan de fundamente van het huis hoeft niet gekeken te worden. Het Centrum voor Veilig Wonen is de uitvoerder namens de NAM van het schadeprotocol. In het contract tussen het CVW en de NAM staan regels waar het CVW zich volgens de NAM aan moet houden.

De situatie lijkt verbeterd te worden door de komst van een arbiter die als een soort rijdende rechter geschillen tussen bewoner en NAM beslecht. Het is echter afwachten hoe dit uitpakt.

De bewoner met schade kan ook een andere weg bewandelen: hij kan direct naar de rechter met zijn schadeclaim. De laatste tijd hebben meerdere mensen dit gedaan. Kennelijk wil de NAM voorkomen dat er een rechterlijke uitspraak komt want er wordt veelal geschikt met de woningeigenaar voor het tot een rechtszaak komt. De NAM benadrukt steeds dat elk geval 'maatwerk' is: onderliggend zorgt dat er echter voor dat er geen uniformiteit is, en de NAM alle vrijheid heeft iedere individuele woningeigenaar anders te benaderen.

Voor woningeigenaren is het van het grootste belang dat er rechterlijke uitspraken komen. Immers, hierdoor wordt er jurisprudentie ontwikkeld waar andere bewoners baat bij hebben. De gang naar de rechter wordt gemakkelijker als duidelijker wordt welke uitkomst je mag verwachten.

Het opstarten van een rechtszaak is echter kostbaar, immers, er moet een advocaat worden betaald. Dit weerhoudt veel mensen ervan naar de rechter te gaan met hun claim. De Groninger Bodem Beweging wil helpen en heeft daartoe de stichting 'Recht voor Groningen' opgericht. Deze stichting zamelt geld in voor het bekostigen van rechtszaken van bewoners tegen de NAM. De bedoeling is typische schadegevallen, die vaak voorkomen, maar waarbij de NAM dwars ligt, voor de rechter te brengen. Een voorbeeld zou kunnen zijn: schade aan het fundament van een woning, die de NAM in vrijwel alle gevallen weigert te vergoeden.

Uiteraard kunnen we niet voor iedere bewoner met schade het proces betalen. De keuze van geschikte claims zal in nauw overleg plaatsvinden met goede advocaten.

De verzamelde gelden zullen ook worden gebruikt voor de financiering van de rechtsgang naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waarvoor advocaat Spong wordt ingezet.

Het stichtingsbestuur wordt gevormd door het bestuur van de Groninger Bodem Beweging. Verder heeft de stichting een onafhankelijke raad van toezicht. Deze raad ziet er op toe dat het geld alleen wordt besteed aan het doel waarvoor het is gegeven. De stichting heeft de ANBI-status aangevraagd. Toekenning wordt verwacht maar is nog niet afgegeven. Bij toekenning door de Belastingdienst zijn giften aan de stichting aftrekbaar bij de aangifte inkomstenbelasting van de gever. Er is inmiddels een bankrekening opengesteld.

Giften zijn welkom op **NL32 RABO 0309 0818 31** t.n.v. Recht voor Groningen.

Bewoners van Groningen, niet alleen leden van de GBB, wees solidair met de gedupeerden van de gaswinning die moeilijk hun recht kunnen krijgen. Wij roepen u op geld te storten op de bankrekening van de Stichting 'Recht voor Groningen'.

Met het geld zullen rechtszaken tegen de NAM worden gefinancierd, onder andere de rechtsgang naar het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Het hoeft geen groot bedrag te zijn, vele kleintjes maken groot. U kunt uw bijdrage storten op bankrekening NL32 RABO 0309 0818 31, ten name van de stichting 'Recht voor Groningen'.

Zojuist verschenen

Gronings Perspectief

De onderzoeksgroep 'Gronings Perspectief' van de Rijksuniversiteit Groningen monitort gezondheid, veiligheid en toekomstperspectief in Groningen.

Ziehier het verschenen rapport: <https://www.groningsperspectief.nl/wp-content/uploads/2016/04/Gronings-Perspectief-Tussenrapport-1.pdf>

Conclusie van de GBB: Negatief effect gaswinning weer eens vastgesteld. De onderzoeksgroep stelt slachtofferhulp voor, zonder de dader aan te pakken. De gaswinning is, zoals bekend, de veroorzaker en moet daarom vergaand omlaag!

Het onderzoek wordt uitgevoerd door Tom Postmes en Katherine Stroeber, in opdracht van de Nationaal Coördinator Groningen.

Groningers die herhaaldelijk aardbevingssschade schade hebben gehad, kampen vaker met specifieke gezondheidsklachten dan andere Groningers. Meervoudige schade heeft ook invloed op de geestelijke gezondheid. Anderhalf keer zo veel mensen in deze groep heeft regelmatig last van negatieve gevoelens zoals neerslachtigheid of een gebrek aan controle over hun leven. De groep Groningers met meervoudige schade voelt zich bovendien beduidend minder veilig.

Postmes merkt op: 'Deze mensen zijn geen klagers. Hun klachten moet je serieus nemen. De zorg voor de mensen in dit gebied moet voorop staan, met name bij mensen die voor de zoveelste keer schade krijgen. Hij adviseert om dit langs meerdere sporen aan te pakken. Dat kan de gezondheidsklachten verkleinen en de weerbaarheid vergroten.'

Commentaar van de GBB: hoewel deze reactie van de onderzoekers positief is bedoeld, is hij tegelijkertijd beklemmend. Niet de gaswinning, de veroorzaker van de klachten, moet omlaag maar de bewoners moeten worden 'ontzorgd'. Slachtofferhulp zonder de dader aan te pakken.

Het is belangrijk er op te wijzen dat het steeds terugkomen van schade niet ophoudt zolang de gaswinning doorgaat. De effecten op gezondheid en psychisch welbevinden zullen hierdoor verergeren. Diegenen die willens en wetens toch doorgaan met gas winnen, zullen dit op hun geweten hebben.

bestuur van de GBB

KADO

Begin dit jaar heeft het Kenniscentrum Aardbevingen en Duurzame Ontwikkeling (KADO) van de Rijksuniversiteit Groningen een burgerpeiling georganiseerd. Doel van deze burgerpeiling was om er achter te komen welke onderzoeksvragen bewoners in het gaswinningsgebied hebben als het gaat over de aardbevingsproblematiek en hun toekomst. Er is al veel onderzoek gedaan over de fysieke impact van aardbevingen, de psychologische impact op bewoners, krimp, etc. Maar sluit dit onderzoek ook aan bij de behoeften van de bewoners zelf? Ontbreken er onderwerpen op de kennisagenda? En welke onderwerpen vinden bewoners belangrijk, welk onderzoek moet volgens hen prioriteit hebben?

Lees hier het volledige rapport:

<http://www.groninger-bodem-beweging.nl/images/pdf/Rapport-Burgerpeiling-KADO-Kennisagenda.pdf>

Hoe hard het hier is

Profielwerkstuk Eline de Flines

Eline de Flines woont in het aardbevingsgebied, ze maakt de problematiek aan den lijve mee. Voor haar profielwerkstuk (pws) van 6 VWO heeft ze nader onderzoek gedaan naar met name de (psychische) klachten. Ze heeft daartoe in december 2015 een enquête uitgezet, die ook door ruim 110 leden van de GBB is ingevuld.

Lees hier het bericht (ook het gehele pws is te downloaden):

<http://www.groninger-bodem-beweging.nl/718-profielwerkstuk-over-en-vanuit-het-hart-gaswinningsgebied-ook-over-hoe-hard-het-hier-kan-zijn>

Enquête

Groot onderzoek naar de kwaliteit van experts en contra-experts, en de kwaliteit van de schadeafhandeling (herhaalde oproep)

De Groninger Bodem Beweging wil graag inventariseren bij de Groningers wat hun ervaringen zijn met de NAM en/of CVW bij de schadeafhandeling. Om een beeld te krijgen van de gemelde schade en met name de inzet van de expert en de contra-expert en het verloop van de procedure doen we een enquête naar de ervaringen van de Groningers. De enquête kan anoniem ingevuld worden. De enquête kost hooguit 5 minuten bij een eenvoudige schade – maar bij gecompliceerde schades bent u – net als in de echte procedures!!!! – veel meer tijd kwijt dan u lief is. Ga er dan even voor zitten! Wij stellen invulling erg op prijs. Het helpt ons een goed totaalbeeld te krijgen.

Ga hier naar de enquête: <https://goo.gl/7OyL6N>

Wilt u meer kwijt dan de enquête u ruimte biedt, stuur dan een e-mail naar contact@groninger-bodem-beweging.nl.

TTIP

Vanuit de neoliberale denkwereld worden mondiale “vrijhandelsverdragen”, zoals TTIP en CETA, voorgesteld. Grote bedrijven krijgen hierdoor het recht overheden aan te klagen bij speciale tribunalen als zij democratisch beleid aannemen, dat hun kansen op winst aantast.

Gevolg van deze “vrijhandelsverdragen” is dat de zwakkere standaarden van Amerikaanse en Canadese bedrijven invloed krijgen op de nationale arbeids-, sociale-, milieu-, privacy- en consumentenstandaarden. De democratie wordt feitelijk ondergeschikt gemaakt aan winstmaximalisatie. Kort gezegd: de rijken en machtigen van deze wereld worden rijker en machtiger.

Het TTIP-verdrag (Transatlantic Trade and Investment Partnership) is een verdrag tussen Amerika en Europa. Het TTIP-verdrag kan erg nadelig uitpakken voor Groningen. Exxon-Mobil (als 50% aandeelhouder van de NAM) is een multinational die volgens dit verdrag de Nederlandse overheid kan aanklagen (volgens ISDS) als ze winst derft door het verminderen van de gaswinning.

Zie voor meer bezwaren www.ttip-referendum.nl.

Daar wordt ook opgeroepen tot een referendum in Nederland over TTIP en CETA. Onderteken de petitie!

Op de agenda

Tweede GBB-krant (vooraankondiging)

Halverwege mei wordt de tweede GBB-krant verspreid.

Had de eerste krant nog een oplage van rond de 30.000 exemplaren, nu is de oplage meer dan 60.000.

Het gebied ‘Groot-Loppersum’ is uitgebreid tot nagenoeg het gehele gaswinningsgebied en enkele kernen aan de randen. Bezorging wordt verwacht in week 19 (9 mei t/m 15 mei). Hou de brievenbus in de gaten!

Geen exemplaar ontvangen? Ze liggen ook bij VVV's, bibliotheken en andere centrale punten.

Algemene Leden Vergadering GBB

Alvast te noteren in de agenda: de Algemene Leden Vergadering van de GBB is op **22 juni 2016**.

Nadere gegevens volgen.

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging.

Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar 06-17 26 82 47. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.